

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут **Коломийський навчально-науковий інститут**

Кафедра педагогіки і психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА ВИХОВНОЇ РОБОТИ

Освітня програма «Середня освіта. Фізична культура»

Перший (бакалаврський) освітній рівень

Спеціальність 014 «Середня освіта. Фізична культура»

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “28”серпня 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Методика виховної роботи
Викладач (-і)	Лаппо Віолетта Валеріївна
Контактний телефон викладача	0956404947
E-mail викладача	lappo37@ukr.net
Формат дисципліни	Вибіркова
Обсяг дисципліни	90
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://test-d-learn.pnu.edu.ua/teacher/course/list
Консультації	
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальний курс «Методика виховної роботи» входить до загальної системи педагогічної підготовки майбутніх учителів. Провідне завдання полягає в опануванні студентами сучасних теоретичних й практичних знань про принципи, форми, методи і засоби виховання, ознайомленні з різними напрямками виховання та технологією їх реалізації в освітньому процесі, набутті уміння організації й здійснення виховної роботи у загальноосвітній школі, позашкільних навчальних освітніх закладах, тимчасових дитячо-юнацьких осередках.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення зі специфікою закономірностей і принципів виховання, провідними методами і засобами виховання, формами організації виховного процесу в осередку загальноосвітнього закладу і закладу позашкільної освіти, особливостями виховання колективу школярів, завданнями і способами реалізації основних напрямів виховання, способами залучення закордонного досвіду виховання учнівської молоді в контексті євроінтеграційних процесів модернізації освіти.</p>	
4. Програмові компетентності і результати навчання	
<p>ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійно-педагогічній діяльності, що передбачають застосування теоретичних положень і методів педагогіки, психології та окремих методик навчання й характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>КЗ-3. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, зокрема, в процесі професійно-педагогічної діяльності. Здатність приймати обґрунтовані рішення, працювати автономно.</p> <p>КЗ-5. Здатність активно, відповідально та ефективно реалізовувати громадянські права й обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства. Здатність орієнтуватися у проблемах сучасного суспільно-політичного життя в Україні, застосовувати процедури й технології захисту власних інтересів, прав і свобод своїх та інших громадян, зокрема учнів початкової школи; використовувати</p>	

способи діяльності й моделі поведінки, що відповідають чинному законодавству України.

КЗ-6. Здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки у стосунках із дорослими й дітьми на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів педагогічної етики (професійної етики вчителя початкової школи).

КЗ-7. Здатність застосовувати знання, пов'язані із соціальною структурою та національною специфікою суспільства, з особливостями соціальних ролей; здатність до орієнтування у соціальних ситуаціях, розуміння соціального контексту художніх творів. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо; спроможність ідентифікувати себе з цінностями професійного середовища; наявність професійної позиції вчителя. Здатність до цінування та повага до різноманітності і мультикультурності; надання рівних можливостей учням різних національностей та різних розумових здібностей, толерантне ставлення до їхньої культурної спадщини, індивідуальних особливостей.

КЗ-9. Здатність до адаптації в професійно-педагогічному середовищі та дії в нових ситуаціях, зокрема тих, що передбачають навчання, розвиток і виховання молодших школярів, спілкування з їхніми батьками, комунікації з адміністрацією школи й колегами.

КЗ-10. Здатність ефективно та адекватно здійснювати рефлексивні процеси, що сприяє розвитку й саморозвитку учнів, творчому підході до навчально-виховного процесу початкової школи. Здатність оцінювати результати педагогічних впливів та забезпечувати якість діяльності навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи; здатність до педагогічної рефлексії.

СК-3.2. Здатність випускника до здійснення виховної діяльності з молодшими школярами; здатність до планування, проектування й аналізу виховного процесу початкової школи як цілісної педагогічної системи, яка включає мету, завдання, зміст, методи, прийоми, педагогічні засоби, форми організації, діяльність вихователя й вихованців; спрямованість на досягнення відповідних результатів; здатність ефективно використовувати виховний потенціал уроків і занять з учнями в позаурочний час тощо.

СК-3.3. Здатність до організації навчально-виховного процесу в початковій школі, систематичного підвищення професійно-педагогічної кваліфікації.

СК-5.1. Здатність педагога усвідомлювати та визнавати власні почуття, а також почуття інших суб'єктів навчально-виховного середовища; здатність до самомотивації та керування власними емоціями у стосунках із вихованцями, колегами, батьками.

СК-5.2. Здатність педагога володіти доцільними формами вербального професійного спілкування в колективі, сприймати, осмислювати й відтворювати зміст і основну думку усних і письмових висловлювань, коригувати власне й чуже мовлення; здатність опрацьовувати, групувати навчальну інформацію, адекватно усвідомлювати комунікативний сенс повідомлень, запам'ятовувати й у разі необхідності актуалізовувати в пам'яті професійні знання, фактичні дані, навчальну інформацію.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

РН2 Здатність визначати мету, завдання, зміст, методи, організаційні форми й засоби початкової освіти, суть процесів виховання, навчання й розвитку учнів початкової школи (педагогічна компетентність + ПКК); структуру календарно-тематичного планування, особливості ведення журналу обліку успішності учнів. Знати специфіку виховної роботи на уроках й у позаурочній діяльності.

РН3 Здатність враховувати вікові особливості дітей молодшого шкільного віку, індивідуальні відмінності в перебігу пізнавальних процесів учнів початкової школи.

РН6 Здатність до застосування нормативних документів, що регламентують початкову освіту: Державного стандарту початкової освіти, навчальних програм предметів, які вивчаються в початковій школі, критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи.

РН12 Здатність до проектування змісту і методики проведення виховних заходів для учнів початкової школи.

РН17 Здатність аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтацій.

РН18 Здатність створювати рівноправний і справедливий клімат, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від соціально-культурно-економічного контексту.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12/6
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18/8
самостійна робота	60/76

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
7	014 «Середня освіта. Фізична культура»	4	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Загальні методи і засоби виховання. Визначення і сутнісна характеристика методу і прийому виховання. Класифікація традиційних	Лекція, семінар	3, 7, 12, 18, 23	1. Вивчення теми. 2. Підготовка схеми «Різновиди засобів виховання молодших школярів». 3. Створення	5	До наступного заняття за розкладом.

<p>методів виховання.</p> <p>Характеристика методів формування свідомості особистості.</p> <p>Характеристика методів організації діяльності й формування досвіду суспільної поведінки.</p> <p>Характеристика методів стимулювання поведінки й діяльності.</p> <p>Характеристика методів, що слугують критеріями ефективності виховання.</p> <p>Особливості методи перевиховання.</p> <p>Система засобів виховання. Засоби всебічного розвитку особистості.</p> <p>Педагогічні умови використання засобів виховання.</p> <p>Взаємозв'язок методів і засобів виховання у процесі культурного становлення особистості.</p> <p>Умови ефективного застосування методів і засобів виховання.</p>			<p>мультимедійної презентації «Засоби виховання».</p>		
<p>Тема 2. Організація виховної роботи у</p>	<p>Лекція, семінар</p>	<p>1,5,11,19,27</p>	<p>1.Опрацювання теоретичних</p>	<p>5</p>	<p>До наступного заняття за розкладом.</p>

<p>загальноосвітніх закладах. Реалізація провідних завдань виховання в освітньому процесі. Особливості планування виховного процесу в загальноосвітньому закладі. Різновиди планів виховної роботи. Специфіка індивідуальної, групової та масової форм виховної роботи. Планування і проведення години класного керівника. Технологія організації і проведення виховного заходу. Шляхи підвищення ефективності виховання школярів.</p>			<p>основ лекційного матеріалу. 2. Підготовка реферату на тему «В.О.Сухомлинський про зміст і методи виховання у загальноосвітній школі». 3. Укладання сценарію виховного заходу за певним напрямом виховання для учнів початкової школи.</p>		
<p>Тема 3. Виховна діяльність позашкільних навчальних закладів. Різновиди дитячих і юнацьких організацій. Історія становлення позашкільних організацій в Україні. Провідні принципи функціонування позашкільних навчальних закладів. Характеристика</p>	<p>Лекція, семінар</p>	<p>4, 6, 15, 22</p>	<p>1. Вивчення теми. 2. Послугуючись освітніми періодичними виданнями, добрати кілька (3 – 5) прикладів передового педагогічного досвіду в галузі позашкільного виховання.</p>	<p>5</p>	<p>До наступного заняття за розкладом.</p>

<p>системи позашкільної освіти сучасної України. Форми виховної роботи в позашкільних закладах освіти. Виховна справа як синтезований компонент у діяльності позашкільного навчального закладу. Роль педагога у функціонуванні дитячого гуртка.</p>					
<p>Тема 4. Виховання розумової культури особистості. Структурні компоненти базової культури особистості – передумова визначення напрямів виховання. Характеристика базової культури особистості. Основні напрями процесу виховання у системі сучасної української освіти. Розумове виховання як один з провідних напрямів виховання. Зміст розумового виховання в осередку освітнього закладу. Формування у школярів наукового світогляду. Науково-</p>	<p>Лекція, семінар</p>	<p>1,9,12,30</p>	<p>1.Вивчення теми. 2.Огляд публікацій газет «Освіта», «Освіта України», журналу «Рідна школа» з питань інноваційних форм, методів і засобів розумового виховання сучасних школярів.</p>	<p>5</p>	<p>До наступного заняття за розкладом.</p>

<p>педагогічні вимоги до формування світогляду. Формування світогляду в навчальній роботі. Формування світогляду в позакласній роботі. Поняття про культуру мислення. Визначальні уміння розумової діяльності.</p>					
<p>Тема 5. Зміст і завдання морального виховання. Провідні категорії морального виховання. Особливості морального становлення особистості. Форми і методи морального виховання у загальноосвітньому закладі. Статеве виховання і підготовка підлітків до сімейного життя. Виховання свідомої дисципліни, почуття обов'язку та відповідальності. Правове виховання. Виховання несприйнятливості до наркогенних речовин.</p>	Лекція, семінар	7,10, 22, 29	1.Вивчення теми. 2.Підготовка плану-схеми проведення бесіди або диспуту на морально-етичну тематику.	5	До наступного заняття за розкладом.
<p>Тема 6. Особливості</p>	Лекція, семінар	2,3,9,15,33	1.Вивчення теми.	5	До наступного заняття за

<p>естетичного виховання школярів. Провідні завдання естетичного виховання. Визначення основних понять естетичної культури. Характеристика чинників формування естетичної культури особистості. Особливості естетичного виховання в умовах сучасної освітньої системи. Реалізація завдань естетичного виховання під час навчальної діяльності. Організація естетичного виховання в позаурочний час. Естетизація життєдіяльності особистості як провідне завдання виховного процесу.</p>			<p>2. Укладання анотованого переліку періодичних видань (5-7 назв), окремі розділи яких присвячені естетичному виховання у загальноосвітній школі.</p>		<p>розкладом.</p>
<p>Тема 7. Формування екологічної культури у навчально-виховному процесі. Завдання екологічного виховання. Основні компоненти екологічної</p>	<p>Семінар</p>	<p>5,13,24,31</p>	<p>1. Вивчення теми. 2. Підготовка мультимедійної презентації на тему: «Форми, методи і засоби екологічного виховання молодших школярів».</p>	<p>5</p>	<p>До наступного заняття за розкладом.</p>

<p>культури особистості. Педагогічні умови формування екологічної свідомості школярів. Зміст екологічного виховання в загальноосвітньому закладі.</p> <p>Шляхи реалізації завдань екологічного виховання в освітньому процесі початкової, середньої і старшої школи.</p> <p>Виховний потенціал позашкільної освіти в системі формування екологічної культури юнацтва.</p>					
<p>Тема 8. Організація трудового виховання та профорієнтації в умовах загальноосвітнього закладу.</p> <p>Місце трудового виховання в системі шкільної освіти. Провідні ознаки трудової культури особистості. Взаємозв'язок трудового навчання і виховання. Характеристика основних етапів процесу трудового виховання. Зміст, форми і методи</p>	Семінар	4, 12, 27, 32, 36	1. Вивчення теми. 2. Підготовка добірки народних прислів'їв і приказок дотичних проблемі трудового виховання.	5	До наступного заняття за розкладом.

<p>трудового виховання. Проблеми сучасного трудового виховання й профорієнтації. Зміст і завдання профорієнтації. Визначення основних форм, методів і засобів профорієнтації.</p>					
<p>Тема 9. Специфіка фізичного виховання у процесі всебічного розвитку особистості. Характеристика фізичної культури особистості. Складові формування фізичної культури. Завдання фізичного виховання школярів. Реалізація завдань фізичного виховання в осередку загальноосвітньої школи. Форми організації фізичного виховання. Проблеми прилучення до оздоровлення і фізичного розвитку сучасної учнівської молоді. Передумови здійснення заходів з фізичного</p>	<p>Семінар</p>	<p>15, 26, 28, 34</p>	<p>1. Вивчення теми. 2. Підготовка розширеного плану-конспекту «Значення дотримання режиму дня у фізичному розвитку молодшого школяра».</p>	<p>5</p>	<p>До наступного заняття за розкладом.</p>

виховання в позашкільних освітніх закладах. Значення дотримання режиму дня у фізичному розвитку молодшого школяра.					
--	--	--	--	--	--

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання семестрового контролю здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до затверджених кафедрою критеріїв оцінювання за національною шкалою: «Відмінно», «Добре», «Задовільно», «Незадовільно», «Не допущено» – для екзаменів, диференційованих заліків, курсових проектів/робіт та практик, а також «Зараховано», «Не зараховано» для заліків. Одночасно оцінювання проводиться за шкалою трансферних оцінок ЄКТС («А», «В», «С», «D», «E», «F», «G»).
Вимоги до письмової роботи	
Семінарські заняття	
Умови допуску до підсумкового контролю	

7. Політика курсу

Аудиторна і позааудиторна робота студентів орієнтована на опанування знаннями про мету виховання як провідну передумову освітнього процесу; специфіку закономірностей виховання; сутність принципів виховання; зміст процесу виховання; характеристику основних етапів і форм організації виховного процесу; визначення і сутнісну характеристику форм, методів і засобів виховання; специфіку основних напрямів виховання; тенденції сучасного громадянського і національного виховання.
---

8. Рекомендована література

1. Актуальні питання фізичного виховання учнівської молоді: теорія та практика: монографія / за заг. ред. Т.Т. Ротерс. Луганськ : ДЗ "ЛНУ імені Тараса Шевченка", 2012. 262 с.
2. Амонашвілі Ш. О. Школа життя: трактат про початковий ступінь освіти, заснованої на принципах гуманно-особистісної педагогіки. Хмельницький : Поділ. культур.-просвітит. центр ім. М. К. Реріха, 2012. 169 с.
3. Ареф'єв В.Г. Основи теорії та методики фізичного виховання : підручник. Київ: вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2020. 327 с.
4. Артюшенко А.О. Формування в учнів загальноосвітньої школи особистісної мобільності у процесі фізичного виховання. Черкаси: Чабаненко Ю.А., 2021. 393 с.
5. Баришполь С.В. Розвиток інтелектуальних і моральних якостей особистості молодшого школяра. Харків: Основа, 2015. 15 с.
6. Бех І. Д. Вибрані наукові праці. Виховання особистості. Київ; Чернівці: Букрек, 2015. Т.1. 2015. 839 с.
7. Бех І.Д. Виховання особистості: сходження до духовності. Київ: Альма-матер, 2012. 272 с.
8. Бех І.Д. Національна ідея в становленні громадянина-патріота України (програмно-виховний контекст). Київ, 2014. 48 с.
9. Білецька І.О. Методи і засоби особистісно орієнтованого виховання: навч.-метод. посіб. Умань: Жовтий, 2019. 147 с.

10. Благодійність у школі: практ. посіб. / упоряд. Н. Чиренко. Київ: Шк. світ, 2014. 128с.
11. Бойко А. Е. Педагогічні умови творчого самовираження молодших школярів у закладах позашкільної освіти: дисертація. URL: <https://ipv.org.ua/2021/materialy-do-zakhystu-boyko-anny-eduardivny/>
12. Бугаєнко Л.П. Методичні рекомендації з питань організації виховної роботи. Одеса: Астропринт, 2020. 110 с.
13. Виховання гуманістично спрямованої особистості: навч.-метод. посіб. / за ред. Т.Д. Дем'янюк. Рівне: Волин. обереги, 2021. 234 с.
14. Виховання культури гідності дітей та учнівської молоді в позаурочній діяльності загальноосвітніх навчальних закладів: метод. посіб. / за заг. ред. К.І.Чорної. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. 260 с.
15. Виховання моральності підростаючого покоління: наук.-метод. посіб. / за ред. К.І.Чорної. Київ : Богдана, 2015. 285 с.
16. Волошин П. М. Виховання громадянськості молодших школярів у процесі вивчення предметів гуманітарного циклу: монографія. Умань : М.М. Сочінський, 2016. 211 с.
17. Гавриш Н.П. Національне виховання учнівської молоді. Київ: Шк. світ, 2021. 125 с.
18. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник. 2-ге вид., перероб. та доп. Рівне: Волин. обереги, 2011. 519 с.
19. Гриців Т. Г. Виховання ціннісного ставлення до Батьківщини у молодших школярів засобами народної педагогіки: дисертація: URL: <https://ipv.org.ua/2021/materialy-do-zakhystu-hrytsiv/>
20. Громадянська освіта у системі роботи класного керівника: метод. посіб. з громадянського виховання для 5-12 класів загальноосвітніх навчальних закладів, а також пропедевтичні заняття для початкової школи / за ред. П.В. Вербицької. Львів : ЗУКЦ, 2019. 209 с.

Допоміжна

21. Іванчук М. Г. Виховний потенціал рідного краю. Виховання у молодших школярів ціннісного ставлення до природи рідного краю: навч. посіб. Чернівці : ЧНУ, 2021. 239 с.
22. Інноваційні технології в початковій школі: навч. посіб./ за ред. Т.В. Бишова Київ : Пік. світ, 2018. 112 с.
23. Інтерактивні освітні технології в умовах позашкільної освіти: метод. посіб. / за ред. Н. В. Щубелка. Одеса : ВМВ, 2014. 113 с.
24. Іова В.Ю. Правове виховання та правовий захист учнів: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Абетка, 2019. 198 с.
25. Казанжи І.В. Теорія і методика виховної роботи в школі I ступеня : навч. посіб. Київ: Слово, 2014. 296 с.
26. Казанішена Н.В. Формування професійної готовності вчителя до екологічного виховання учнів: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Абетка, 2020. 74 с.
27. Коберник О. М. Інноваційні технології навчання та виховання: навч. посіб. Умань: Жовтий, 2020. 208 с.
28. Ковальчук Г.П. Трудове виховання школярів у загальноосвітніх закладах України наприкінці XIX – в першій третині XX століття: аналіз кризь призму сучасності. Київ : Академія, 2019. 404 с.
29. Концепція виховання дітей та молоді у національній системі освіти. Шкільна бібліотека. 2017. № 3. С. 11–19
30. Копач С. О. Національно-патріотичне виховання : накази. Київ : Вік, 2019. 132 с.
31. Кравчук Л. В. Незвичайні свята: сценарії. Київ: Шкільний світ, 2014. 128 с.
32. Кузьменко В. В. Методика полікультурного виховання учнів в умовах родинно-шкільного освітнього простору : навч. посіб. Херсон: Херсон. акад. неперерв. освіти,

2017. 247 с.

33. Лаппо В.В. Основи етнопедагогіки: навч. посіб. Івано-Франківськ: НАІР, 2012. 320 с.
34. Лаппо В.В. Педагогічна інноватика: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2020. 360 с.
35. Лаппо В.В. Теорія виховання: навч. посіб. Івано-Франківськ: НАІР, 2017. 312 с.
36. Лізинський В.М. Практичне виховання в школі: особливості та планування. Харків: Ранок, 2017. 160 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про загальну середню освіту» URL: <http://www.mon.gov.ua/education/average>.
2. Закон України «Про освіту» URL: <http://www.mon.gov.ua/education/average>
3. Закон України «Про позашкільну освіту» URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
4. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді : додаток до наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 р. № 641. URL: <http://mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2015/06/16/nacjonalno-patriotichne-vixovannya/>
5. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті URL: <http://www.mon.gov.ua/education/average>
6. Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv.
7. Про вшанування героїв АТО та вдосконалення національно-патріотичного виховання дітей та молоді : постанова Верховної Ради України від 12.05.2015 р. № 2394. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/>
8. Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання молоді : наказ Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту від 27.10.09 р. URL: <http://osvita.ua/legislation/other/>
9. Про методичні рекомендації з організації патріотичного виховання дітей та учнівської молоді у 2014/2015 навчальному році : лист Мін-ва освіти і науки України від 27.11.2014 № 1/9-614. URL: <http://old.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/>

Викладач _____